

Retningslinjer til forskrift om parkering for forflytningshemmede***MÅ LESES AV ALLE SAKSBEHANDLERE I FØRSTEINSTANS
OG AV ALLE I KLAGEINSTANSEN***

Dette er en revidert utgave av Samferdselsdepartementet og Vegdirektoratets kommentar-utgave av januar 1997 som igjen var en revidert utgave av Vegdirektoratets kommentar-brev av 11. april 1994. Nedenfor gis en kort redegjørelse for endringer vedtatt 31. mai 1996 og endringer vedtatt 17. november 1999, deretter knyttes noen kommentarer til de enkelte bestemmelser i forskriften. Vedlagt følger også forslag til søknadsskjema og legeerklæring, særtrykk av forskriften, forslag til orienteringsskriv samt både bokmål-utgave og nynorskutgave av hvordan parkeringstillatelsen skal se ut.

Tildeling av parkeringstillatelse for forflytningshemmede er, og vil være, preget av at den enkelte sak avgjøres ved bruk av skjønn. Retningslinjene nedenfor er derfor kun ment å gi enkelte veiledende rammer for denne skjønnsutøvelsen.

Det understrekes at behandlingen av en søknad om parkeringstillatelse alltid skal innebære en totalvurdering av søkers situasjon.

Forskriften slik den ble vedtatt 15. mars 1994

Samferdselsdepartementet vedtok 15. mars 1994 forskrift om parkering for forflytningshemmede. Forskriften trådte ikraft 1. mai 1994 og erstattet forskrift av 21. oktober 1983 om parkering for bevegelseshemmede som hadde vist seg å være vanskelig å praktisere i samsvar med det som var intensjonen da forskriften ble gitt. Det var også ønskelig at de kriterier som ble lagt til grunn ved den skjønnsmessige vurdering av søknadene etter tid-ligere forskrift § 2, i større grad kunne komme til uttrykk i selve forskriftsteksten.

Samferdselsdepartementet kom videre til at det er uheldig å skille mellom forflytningshemmede som får stønad til bil etter folketrygdloven og andre forflytningshemmede, da det essensielle må være at parkeringstillatelse skal tildeles de som har et særlig behov for parkeringslettelse.

Etter den tidligere forskriften var det forutsetningen og fast praksis at behovet for parkeringsletterelser ble vurdert uavhengig av hva som var årsak til søkerens problemer. Fra enkelte hold ble begrepet "bevegelseshemmet" likevel kritisert fordi det ellers gjerne ble knyttet til redusert funksjonsnivå i bevegelsesapparatet, og en var redd for en for snever praktisering av forskriften. Departementet endret derfor begrepsbruken til "forflytningshemmet" uten at dette innebærer endring i målgruppen fra det som tidligere var praksis.

Endringer i forskriften vedtatt 31. mai 1996

Etter at forskriften av 15. mars 1994 hadde vært praktisert i vel 1 1/2 år, vurderte Samferdselsdepartementet det slik at kravet i forskriften § 2 b, om at forflytningshemmet passasjer må ha behov for "konstant tilsyn" for å kunne få parkeringstillatelse, kunne ha gitt uheldige utslag i noen tilfeller. Departementet fant behov for å få vurdert om det også i tilfeller hvor passasjeren ikke er avhengig av konstant tilsyn, bl.a. av hensyn til belastningen for dem som foretar transporten av vedkommende, herunder familie og faste omsorgspersoner, vil kunne være et begrunnet behov for parkeringslettelser.

På bakgrunn av høringen av forslaget til endringer i forskriften, vedtok Samferdselsdepartementet 31. mai 1996 at § 2 a) og b) fra og med 1. juli 1996 skal ha følgende ordlyd:

"a) bilfører som har særlig behov for parkeringslettelser i samband med bosted, arbeid og/eller annen aktivitet fordi vedkommende ikke kan gå eller har store vansker med å bevege seg over noen lengde.

b) passasjer som har særlig behov for parkeringslettelser i samband med bosted, arbeid og/eller annen aktivitet fordi vedkommende ikke kan gå eller har store vansker med å bevege seg over noen lengde."

Ordlyden var før endringen:

"a) bilfører som har særlig behov for parkeringslettelser i samband med bosted, arbeid og/eller annen ofte forekommende aktivitet fordi vedkommende ikke kan gå eller har store vansker med å bevege seg over noen lengde.

b) passasjer som har særlig behov for parkeringslettelse fordi vedkommende trenger konstant tilsyn, og som ikke kan gå eller har store vansker med å bevege seg over noen lengde."

Endringen var ment å utvide adgangen til å kunne tildele passasjerer parkeringstillatelse, samt lempe noe på kriteriene for skjønnsutøvelsen for både fører og passasjer.

Endringer i forskriften vedtatt 17. november 1999

EØS-komiteen besluttet 27. november 1998 en endring i EØS-avtalens vedlegg XIII nr 90 (Transport) som medførte at Norge har tilpasset seg Rådsrekommendasjon 98/376/EF slik at forflytningshemmede fra 1. januar 2000 blir gitt mulighet for å få utstedt parkeringskort for forflytningshemmede som skal aksepteres av alle landene innenfor EØS-området.

Dette medfører at både størrelse og design (innhold) på parkeringstillatelsen er endret.

For å kunne endre utformingen av parkeringstillatelsen til standard EU-/EØS-modell så krevde dette også enkelte forskriftsendringer.

I forskriften § 3 har en bl.a fjerne kravet til at tillatelsen skal inneholde kjøretøyets kjennemerke.

Kravet til ett bilde på baksiden av parkeringskortet medfører at kort ikke kan utstedes til fører og passasjer som tidligere ble vurdert samlet eller til institusjon o.l. som disponerer spesialinnredet

kjøretøy. I § 2 første ledd er derfor bestemmelsene i bokstavene c og d opphevet. Dette vil ikke få vesentlige konsekvenser. Grunnen til dette er at slik ordlyden i § 2 første ledd bokstav b ble endret 31. mai 1996, vil det være ytterst få tilfeller hvor det ville være aktuelt å utstede kort på bakgrunn av at vilkårene i § 2 første ledd bokstav c ville være tilfredsstillt. Kort vil her i steden kunne utstedes på bakgrunn av at vilkårene i § 2 første ledd bokstav b er tilfredsstillt. I forhold til institusjoner o.l. vil disse i framtiden måtte benytte kort utstedt direkte på passasjer for å kunne nytte fordelene parkerings-kortet for forflytningshemmede innebærer.

I forbindelse med opphevingen av § 2 første ledd bokstav c har Samferdselsdepartementet funnet grunn til å understreke at opphevingen ikke må få den følge at brukere som hittil har fått utstedt parkeringstillatelse etter nevnte bestemmelse, mister tillatelsen når forskriftsendringen trer i kraft 1. januar 2000. Det forutsettes videre at skjønnsutøvelsen mht bokstav b inkluderer framtidige søkere som etter tidligere regelverk ville fått tillatelse etter bokstav c.

For at personer, som ikke trenger bruke parkeringstillatelsen i annet EØS-land, skal slippe å få utstedt ny parkeringstillatelse før utløpet av gyldighetstiden for eksisterende tillatelse, er det innført en egen overgangsbestemmelse i § 6.

Utenom å tilpasse seg til EØS-avtalen har en foretatt en endring i § 2 første ledd bokstav a slik at parkeringstillatelse kan utstedes til "fører av motorvogn" og ikke bare som tidligere til "bilfører". Dette innebærer i praksis at fører av de såkalte "mopedbilene" vil kunne bruke en parkeringstillatelse for forflytningshemmede når vedkommende bruker en slik firehjulet innelukket moped.

Kommentarer til den enkelte paragraf

§ 1 *Vilkår for parkering*

"Parkeringstillatelse for forflytningshemmede gir, i samband med transport av den som har fått tillatelsen, adgang til å parkere kjøretøy i hele landet:

- a) på reserverte parkeringsplasser for bevegelseshemmede angitt ved offentlige trafikkskilt.
- b) på parkeringsplasser som er avgiftsbelagte etter forskrift av 1. oktober 1993 nr 921 om offentlig parkeringsregulering og parkeringsgebyr, uten at avgift betales og utover fastsatt lengste parkeringstid.
- c) utover lengste tillatte parkeringstid hvor slik tid er fastsatt ved offentlig trafikkskilt. Dette gjelder likevel ikke dersom det også for bevegelseshemmede er fastsatt lengste tillatte parkeringstid.
- d) på steder der det er innført boligsoneparkering."

Parkeringstillatelsen gir den som innehar den, rett til å parkere kjøretøy på flere steder på offentlig veg og på andre betingelser enn de som ikke har en slik tillatelse.

Når det gjelder vilkår for parkering, er disse stort sett de samme som i forskriften av 1983. Det nye er bokstav d) som gir rett til å parkere også i offentlig skiltede boligsoner i hele landet. Det har vært reist spørsmål om ikke denne regelen er for vid, men avgrenset parkering for forflytningshemmede på visse reserverte plasser innenfor området kan bli både komplisert og føre til dårlig utnytting.

Selv om det ikke står i bokstav b) og c), er det i henhold til skiltforskriften slik at forflytningshemmede ikke har adgang til å parkere på plasser reservert for andre kjøretøy- og trafikantgrupper.

Plasser hvor det er innført avgiftsparkering med etterskuddsvis betaling, omfattes ikke av denne forskriften. Forskriften gjelder i utgangspunktet heller ikke andre private parkeringsplasser dersom eieren ikke bestemmer noe annet.

§ 2 *Vilkår for parkeringstillatelse*

"Bostedskommunen gir etter søknad parkeringstillatelse for forflytningshemmet til:

- a) fører av motorvogn som har særlig behov for parkeringslettelser i samband med bosted, arbeid og/eller annen aktivitet fordi vedkommende ikke kan gå eller har store vansker med å bevege seg over noen lengde.
- b) passasjer som har særlig behov for parkeringslettelser i samband med bosted, arbeid og/eller annen aktivitet fordi vedkommende ikke kan gå eller har store vansker med å bevege seg over noen lengde.
- c) (opphevet)
- d) (opphevet)

Søknader skal vedlegges legeattest.

Avslag på søknad om parkeringstillatelse kan påklages til kommunestyret eller særskilt klagenemnd oppnevnt av dette. Vegdirektoratet er likevel klageinstans når vedtak om avslag er truffet i kommunestyret."

Utstedende myndighet

Utstedende myndighet er iht forskriften bostedskommunen. Dette må likevel ikke tolkes så strengt at det kun omfatter den kommune hvor søkeren er registrert iht folkeregisteret. For studenter o.l. vil kommunen der vedkommende har hybel e.l. også måtte kunne vurdere søknader. Bostedskommune vil derved være den kommune hvor søkeren bor eller oppholder seg over noen tid. Hvis søkeren derimot ikke kan dokumentere noen tilknytning til kommunen, må søknaden kunne avvises.

Forskriften fastsetter ikke hvem i kommunen som skal gi tillatelsen. Dette bør kommunen organisere slik det passer. En ønsket ordning er et utvalg med representanter fra henholdsvis parkeringsetaten, kommunelegen og de forflytningshemmede, f.eks. fra lokal-laget til Norges Handikapforbund eller Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon. Dette er en ordning som svært få kommuner har i dag, men som flere burde ha hatt. At det kun er et fåtall av slike utvalg kan komme av at denne ordningen anses å forsinke saksbehandlingen unødvendig. Et alternativ vil derfor kunne være at spesielt vanskelige saker blir sendt via kommunelegen eller et utvalg, sammensatt som nevnt ovenfor, for vurdering før saksbehandler i kommunen tar stilling til søknaden.

Generelle kriterier for å få parkeringstillatelse

Forskriften om parkering for forflytningshemmede er vedtatt for å sikre en mest mulig lik og rettferdig behandling av forflytningshemmede. I tettsteder med stor trafikk vil etterspørselen etter parkeringsplasser ofte være større enn tilbudet, og det vil derfor ikke være mulig å gi særskilt tillatelse til alle som selv ønsker å ha lettere tilgang til parkeringsplasser. Formålet med forskriften er at de som har et reelt behov for parkeringslettelse, skal få bedret tilgang til parkering. Det understrekes at det er forflytningshemmede som skal nytte godt av ordningen, ikke funksjonshemmede generelt.

Søker som får støtte til kjøp av motorvogn via folketrygden, må vurderes på lik linje med dem som ikke får slik støtte, da kriteriene for å få støtte til kjøp av motorvogn, er slik at en del vil ha en forflytningsevne som ikke medfører problemer i forbindelse med parkering. Da støtte til motorvognkjøp via folketrygden ikke lenger gir automatisk rett til parkeringstillatelse, er oppregningen i § 2 av hvem som kan få slik tillatelse mer detaljert enn i forskriften av 1983.

For at en person skal kunne få parkeringstillatelse, bør det kreves at personen bare kan bevege seg en begrenset strekning, da vedkommende ellers normalt vil kunne benytte seg av vanlige parkeringsplasser. Det er ikke behovet for å nytte motorvogn, men behovet for parkeringslettelse som skal legges til grunn. Parkeringstillatelsen er ikke ment som noen økonomisk støtteordning. Det at det gis økonomiske fordeler (f.eks gratis parkering på offentlig avgiftsbelagte plasser og gratis passering i bomringer) til personer som har fått utstedt parkeringstillatelse, er noe som ikke skal påvirke behandlingen av søknaden.

Vurderingen av særlig behov for parkeringslettelse, skal gjøres i forhold til de steder hvor vedkommende normalt parkerer, dvs faktiske, og ikke rent tenkte behov.

Uttrykket "store vansker med å bevege seg over noen lengde" må ikke tolkes så snevert at f.eks. laryngectomerte (strupeløse) ikke kan tildeles parkeringstillatelse, men som hovedregel vil andre lidelser enn i bevegelsesapparatet generelt ikke falle inn under bestem-melsene. En del vil imidlertid kunne gis parkeringstillatelse som følge av at lidelsene har vesentlig innvirkning på forflytningsevnen.

Enkelte høringsinstanser har bedt om at det i forskriften eller kommentarene skulle tas inn en meterangivelse på forflytningsevne for dem som skal omfattes av forskriften. 100 meter er foreslått. Vi har ment at dette ikke er riktig. Forskriften gir nå rom for en fornuftig helhetsvurdering ut fra den enkeltes livssituasjon, dvs hvilke særlige behov som fremgår av søknaden. Enkelte steder er parkeringssituasjonen så vanskelig at det trengs langt større forflytningsevne enn 100 meter. Andre steder er parkeringssituasjonen så god at behovet for lettelse er mindre. I det vedlagte forslag til skjema for legeerklæring er det forutsatt at legen angir forflytningsevnen slik at kommunen med sin kunnskap kan vurdere behovet for parkeringslettelse i forhold til det som framkommer av opplysninger i selve søknaden.

I forslag til søknadsskjema, er det avsatt plass hvor søker kan og bør angi hvilke steder det kan være behov for parkeringslettelse. Dette er ment som en hjelp for søker til å få klarlagt sine "særlige behov" for parkeringstillatelse og for at kommunen skal kunne ha et best mulig utgangspunkt for å fatte riktig avgjørelse i saken. Det er imidlertid intet i veien for at søknaden kan fremmes i eget brev, men muligheten vil da være større for at kommunen vil måtte kreve tilleggsopplysninger før den vil kunne komme fram til endelig avgjørelse i saken. Søker kan selvfølgelig også skrive et tillegg til søknadsskjemaet dersom det finnes nødvendig. Det

forutsettes at saksbehandler ved vurderingen av behov for innhenting av opplysninger til bruk i saksbehandlingen, nytter et forstandig skjønn og ivaretar hensynet til integritet og personvern for søkeren.

Det er kommunens oppgave å vurdere behovet for parkeringslettelse. Bakgrunnen for dette er at det må foretas en mest mulig nøytral vurdering for å finne fram til hvem som har et reelt behov for bedret tilgjengelighet til parkeringsplasser. Et moment i vurderingen vil være om søkerens problem kan løses på en annen måte enn ved tildeling av parkeringstillatelse. Eksempelvis kan butikker i samme kjede, som ligger nær hverandre, ha forskjellig tilrettelegging av parkeringsplasser. I saker hvor det gis avslag på et slikt grunnlag, bør det i vedtaket redegjøres for kommunens vurderinger mht aktuelle alternativer for søker.

Nevnte vurderinger kan av søker bli oppfattet som krav om atferdsendringer, og kommunen bør derfor i vedtaket informere om at dette er en naturlig del av totalvurderingen mht om behovet er så omfattende at det tilsier at parkeringstillatelse bør gis. Samtidig vil vi understreke at kommunene bare bør innhente tilleggsopplysninger om behov der de ellers er i tvil ved vurderingen. En del vil ha så store problemer at det går fram at behovet er åpenbart selv uten opplysninger om den daglige livssituasjonen.

Problemer med å bære hører ikke til de omstendigheter som i seg selv vil gi parkeringstillatelse, men bør selvfølgelig være med i vurderingen. Dette bør i hovedsak kunne løses ved muligheten for av- og pålessing (se kommentaren til bokstav b) og ved å bruke egnet hjelpemiddel til å transportere med seg f.eks varene.

Behovet for parkeringslettelse i forbindelse med bosted og arbeid er i **bokstav a) og b)** nevnt som forhold som bør tas med i vurderingen. I og med at uttrykket "eller annen aktivitet" er satt etter "bosted, arbeid", innebærer dette at også behov i forbindelse med fritid kan medføre at tillatelse bør gis. Alle typer aktiviteter skal dermed tas med i vurderingen.

Når det gjelder begrepet "annen aktivitet", må dette sees i forhold til begrepet "særlig behov". Her vil det være et skjønn som må legges til grunn, sett i forhold til det som framkommer i søknaden. Det forutsettes at kommunene foretar en helhetlig vurdering av søkerens behov.

Parkeringstillatelse til fører av motorvogn

Foruten førere av motorvogn som oppfyller de generelle kriterier for tildeling av parkeringstillatelse, må enkelte søkere som hovedregel anses å ha et særlig behov for parkeringstillatelse.

Førere av motorvogn som nytter rullestol anses for å ha særskilt behov for parkeringstillatelse.

Fører som ikke har hender, eller har såvidt redusert førerlighet i hendene at vedkommende ikke kan betjene betalingsautomatene, vil vanligvis bli å anse som forflytningshemmede i forhold til avgiftsparkering, og parkeringstillatelse bør kunne utstedes.

Parkeringstillatelse til passasjer

Som følge av endringen i **bokstav b)** kan nå også forflytningshemmede som ikke selv kjører motorvogn, i større grad gis parkeringstillatelse enn da forskriften først ble vedtatt.

Ordlyden i § 2, bokstavene a) og b), er etter endringen identisk og fastsetter samme vurderingstemaer for henholdsvis fører og passasjer. Behovet for parkeringstillatelse vil imidlertid kunne være større for en forflytningshemmet fører av egen motorvogn enn for en forflytningshemmet som blir transportert av andre. Vurderingstemaene skal likeledes nyttes utfra søkeres situasjon, som enten fører eller passasjer.

I tråd med intensjonen ved endringen skal det gjøres en totalvurdering av søkerens livs-situasjon, hvor også hensynet til belastningen for dem som forestår transporten av den forflytningshemmede kan tillegges vekt.

I de tilfelle vurderingen ikke tilsier at det skal utstedes parkeringstillatelse, bør kommunen opplyse om at kortest mulig opphold for av- og påstigning (av- og pålessing) ikke regnes som parkering etter trafikkreglene og skiltforskriften. Det vil si at av- og påstigning kan foretas av alle på steder hvor det er parkeringsforbud (men ikke på steder hvor det er stansforbud) eller skiltet parkering for bevegelseshemmet. Videre bør det opplyses om at det eksempelvis ved hjelp av en lapp bak motorvognens frontrute kan informeres til parkeringsbetjener om at det kun foretas en av- eller påstigning. På den måten kan det unngås ileggelse av et eventuelt parkeringsgebyr, som så må søkes ettergitt.

Kortest mulig opphold for av- og påstigning omfatter også den tid som går med til å hjelpe den forflytningshemmede inn til bestemmelsesstedet, så lenge slik hjelp er nødvendig og motorvognen deretter flyttes snarest mulig. Det er derved adgang til f.eks. å følge helt fram til venteværelset på legekantoret, men ikke adgang til å bli sittende der.

Kommunen må legge tilrette for at adgangen til av- og påstigning blir håndtert smidig i forbindelse med håndheving av parkeringsforskriften.

Å benytte ovennevnte adgang til av- og påstigning kan synes tungvint for familie og faste omsorgspersoner til forflytningshemmede. Det kan virke som en ekstra belastning i de tilfellene en må flytte motorvognen når det finnes en ledig plass for forflytningshemmede. Likevel vil forflytningshemmede førere ofte kunne være i en vanskeligere situasjon, og vil kanskje ikke få utført sine gjøremål dersom spesialplassene er opptatt av motorvogner med funksjonsfriske førere. Noen grupper forflytningshemmede vil også med sjåfør/ledsager kunne komme seg fra vanlige parkeringsplasser til bestemmelsesstedet f.eks. blinde og personer i rullestol.

Selv om føreren av kjøretøyet kan følge passasjerer inn i butikk, legekantor o.l. og etterpå flytte motorvognen, må det for enkelte søkere uansett anses å være behov for parkeringstillatelse, eksempelvis når vedkommende vanskelig kan forlates uten tilsyn, selv for kortere tid, f.eks. sterkt psykisk utviklingshemmede, barn og andre som ikke kan ta vare på seg selv.

I forhold til passasjerer som nytter rullestol, bør det som utgangspunkt kunne stilles noe strengere krav for å få parkeringstillatelse enn for fører som nytter rullestol. Men dersom passasjerer sitter i rullestol som krever at det nyttes rullestolheis eller skinner for å komme ut og inn av kjøretøyet, og/eller det er behov for å nytte brede rullestolplasser for å komme inn og ut av kjøretøyet, er kriteriene for å få parkeringstillatelse tilfredsstillende.

Når søker er funksjonshemmet barn, må det foretas en selvstendig vurdering av om barnet er mer forflytningshemmet enn andre barn på tilsvarende alder. Det vil inntil et visst trinn være naturlig å ta funksjonshemmede barn med i motorvognen til vanlig parkeringsplass og deretter bringe dem til bestemmelsesstedet på lik linje med andre barn. Det er først når dette er problematisk og det

ikke går an å sette barnet igjen på bestemmelsesstedet uten tilsyn mens motorvognen flyttes til vanlig parkeringsplass, at det vil være særlig behov for å få parkeringstillatelse for motorvogn hvor barn er passasjer.

Legeerklæring

I forslag til legeerklæring var det tidligere inntatt som spørsmål 1: "Bør pasienten, på bakgrunn av evt medisiner m.v., fortsatt ha førerkort (jfr Helsedirektoratets forskrift av 13. juli 1984): JA:..... NEI:....." Etter at Statens helsetilsyn (tidligere Helsedirektoratet) og Datatilsynet nå har kommet til at dette spørsmålet ikke bør finnes på skjemaet, har Vegdirektoratet gitt beskjed til trykkeriet om å utelate dette spørsmålet ved framtidige opptrykk av skjemaet. I stedet har vi bedt om at følgende inntas som en informasjon til legen: "Dersom pasienten er fører av bil, må legen ha vurdert om pasienten fortsatt bør ha førerkort (jfr. Helsedirektoratets forskrift av 13. juli 1984)."

Legeerklæringen er kun det medisinske grunnlaget for å vurdere behovet for parkeringstillatelse. I selve søknaden må søker få fram opplysninger som tilsier at han/hun har særlig behov for parkeringslettelse.

Forslaget til skjema er utformet for å gi best mulig informasjon om hvilke opplysninger som er nødvendige for saksbehandlingen. Dette gjelder både for lege og beslutningstaker. Det er ikke noe i veien for at lege kan utforme egen legeerklæring, men det er et krav i forskriften at legeerklæringen skal inneholde en vurdering av forflytningsevnen. Manglende opplysninger vil kunne medføre lengre saksbehandlingstid.

Taushetsplikt i forhold til helseopplysninger stiller krav til behandling og arkivering av saker som inneholder slike opplysninger.

Ved ny søknad etter at gyldighetstiden for parkeringstillatelsen er utgått, anses det unødvendig å vedlegge ny legeerklæring dersom søker har vesentlig skade av livsvarig karakter.

Klageinstans

Etter tidligere forskrift var Vegdirektoratet klageinstans ved avslag på søknad om parkeringstillatelse for forflytningshemmet.

Med bakgrunn i kommunelovens nye bestemmelser er nå kommunestyret eller særskilt klagenemnd oppnevnt av kommunestyret fastsatt som klageorgan. I de tilfelle kommunestyret eller særskilt oppnevnt klagenemnd har fattet vedtak som førsteinstans, vil imidlertid Vegdirektoratet være klageinstans. Det samme vil også gjelde hvis alle i klageinstansen er inhabile til å behandle saken.

Det anbefales at kommunene i størst mulig grad tilstreber en sammensetning av klagenemnda som sikrer kompetanse både mht brukerinteresser og medisinske og trafikk- faglige vurderinger. En ser dessverre altfor ofte at klagenemnda unnlater å ta hensyn til forskriften og dennes kommentarer, og ukritisk omgjør førsteinstansens vedtak. Dette skaper uro rundt forskriften og dens intensjon i kommuner som lojalt følger den. Det er derfor viktig at det skilles mellom funksjonen som politisk organ og funksjonen som forvaltningsmessig klageorgan.

§ 3 Parkeringsbevis

“Bevis for parkeringstillatelse skal med følgende tilpasninger etter 1. januar 2000 tilfredsstille kravene som er fastsatt i bilaget til Rådsrekommendasjon 98/376/EF:

- Kortets serienummer skal inneholde 11 sifre og en bokstav. Serienummerets første fire sifre skal identifisere kommunen som har utstedt kortet, de fem neste sifre er kortets nummer og de to siste sifre skal angi fødselsåret til innehaveren av kortet. Bokstaven skal angi innehaverens kjønn ved hjelp av M for mann eller F for kvinne.

- Hvit N som bakgrunn skal omgis av hvit ellipse og kortet skal betegnes som EØS-modell.

Tillatelsen skal gis av kommunen for begrenset tid, maksimalt fem år, men ikke for mindre enn to år. Ved periodisk behov kan det likevel gis tillatelse for kortere tid.

Navn og bilde av den forflyttingshemmede er plassert på bevisets bakside.

Parkeringsbeviset skal ved parkering plasseres med forsiden godt synlig bak frontruten. Beviset skal forevises ved kontroll.”

Kravene til beviset framgår av bilag til Rådsrekommendasjon 98/376/EF samt notat fra kommisjonen av 25. juni 1999 mht fargekrav på ulike deler av kortet; men det er foretatt visse tilpasninger i og med at Norge ikke er EU-medlem. Forskjellen for Norges vedkommende er knyttet til bruken av EU-logo og betegnelsen EU-modell. Kortet vil dessuten kunne utstedes på både bokmål og nynorsk.

I og med at det er utarbeidet hvordan kortets utseende skal være, se vedlegg, har en ikke funnet grunn til å innarbeide selve innholdet i bilaget til rådsrekommendasjon i paragrafen.

Krav og forhold til parkeringskortet som omtales spesielt

Generelt mht kortets utforming og fargekrav:

Kortet skal ha en lengde på 106 mm og en bredde på 148 mm.

Når det gjelder den mørkeblå bakgrunnen til det hvite rullestolsymbolet, så skal denne være “pantone reflex blue”, mens kortets lyseblå farge på både forside og bakside skal være “pantone 298”.

Med unntak av feltet på kortets bakside, hvor innehaver av kortet skal underskrive, skal kortet være laminert.

Forsidens venstre side:

Det at motorvognens kjennemerke aldri skal inntas på kort iflg EU-/EØS-modell har visse fordeler. Det blir da unødvendig å få utstedt nytt kort ved kjøp av ny motorvogn og kortet kan brukes ved bruk av f.eks leiebil. Rent håndhevings-messig taper en imidlertid en vesentlig opplysning, men håndhevingsmessig informasjon innlegges i serienummeret ved hjelp av angivelse av årstall for fødsel og kjønnskode.

Når det gjelder serienummer, så har vi forutsatt at det er opp til det enkelte land å stille krav til hvordan dette skal utformes. Vi ser det som hensiktsmessig med bruk av 11 sifre og en bokstav. Serienummer identifiserer kommune, nummer for kort, to siste tall i fødselsår samt angir kjønn, M eller F. Kort med for eksempel nr 0301 00001 51 M, vil være utstedt av Oslo kommune og være det første kortet de har utstedt. Kortet er utstedt til person som er født i 1951 og som er mann.

Baksidens venstre side:

Når det gjelder underskriftsfeltet så er det normalt innehaver av kortet som skal skrive sin underskrift der. I tilfelle hvor vedkommende ikke selv er i stand til å undertegne, vil underskrift enten kunne gjøres "med påholden penn" ("m.p.p") eller at foresatte/verge skriver under på vegne av kortinnehaver, f.eks "Ola Nordmann v/Kari Nordmann (mor)".

Når det gjelder tidspunkt for selve underskriften, så vil denne kunne gjøres etter at kortet er ferdiglaminiert. Grunnen til dette er at selve feltet, hvor underskriften skal stå, ikke skal være laminert.

Parkeringsbeviset skal, som det framgår av bilaget til rådsrekommendasjon, inneholde bilde av den forflytningshemmede, dvs fører i "§ 2 bokstav a)-tilfellene" og passasjer i "§ 2 bokstav b)-tilfellene".

Grunnen til kravet om bilde er at det ved stikkprøvekontroll skal være mulig å kontrollere at den som benytter parkeringstillatelsen, er vedkommende tillatelsen er utstedt til. Det er ellers kun bilfører som er pliktig til å medbringe annen legitimasjon, d.v.s. førerkortet. For at alle skal kunne legitimere seg på en god nok måte, er det derfor fastsatt at alle, skal ha bilde på parkeringsbeviset.

Tillatelsen skal gjelde for begrenset tid. Selv ved varig forflytningshemming kan livs- situasjonen (f.eks. fra bilfører til passasjer) og parkeringsbehov endres slik at det bør foretas ny vurdering. Ved midlertidig svært liten forflytningsevne kan tillatelse gis for kortere tid enn 2 år. Det samme gjelder ved midlertidig opphold på steder hvor parkeringsforholdene skaper særlig behov for lettelse i parkeringsadgangen. Det vil nå ikke kunne gis tillatelser for flere år som bare gjelder for vinterhalvåret slik praksis har vært tidligere. Tillatelser vil her eventuelt måtte utstedes for full tid eller at det utstedes nye tidsbegrensede tillatelser hver sesong.

Kommunen kan ikke ta seg betalt verken for selve parkeringstillatelsen eller for utstedelsen av parkeringsbeviset. En har ikke funnet det riktig at forflytningshemmede skal betale for en tillatelse som har til hensikt å gi dem et likeverdig parkeringstilbud.

§ 4 *Utlending i Norge / kjøring i utlandet*

"Utlending som i hjemlandet er gitt parkeringstillatelse for forflytningshemmede, kan parkere som nevnt i § 1. Som bevis for slike parkeringslettelser skal godtas tillatelse som inneholder det internasjonale symbolet for funksjonshemmede og som inneholder navn på den berettigede eller kjennemerket for kjøretøyet. Bevis utstedt etter § 3 har gyldighet i utlandet i den utstrekning det enkelte land fastsetter."

Slik § 4 er utformet når det gjelder aksept av utenlandske tillatelser, medfører dette at både parkeringskort for forflytningshemmede i henhold til Wien-konvensjonens krav og parkeringskort for forflytningshemmede i henhold til EU/EØS-krav kan aksepteres brukt i Norge.

I siste ledd påpekes det at ved reiser utenlands, må det konfereres med myndighetene i det land en til enhver tid oppholder seg i, om hvilke regler som gjelder mht parkerings- tillatelse for funksjonshemmede. For å få en bedre oversikt over de ulike EØS-lands betingelser for å bruke parkeringstillatelsen vil det bli utarbeidet en egen brosjyre. For land utenom EØS-området må en imidlertid innhente opplysninger fra det enkelte land, f.eks. via deres ambassader i Norge. Brosjyren vil, hvis en får tilstrekkelig med opplysninger fra øvrige EØS-land, antakelig kunne bestilles etter 1. januar 2000. Nærmere informasjon om hvor den kan bestilles vil bli gitt senere. Av hensyn til et eventuelt begrenset opplag, bør brosjyren kun vedlegges tillatelser hvor det av søknaden framgår at søker har behov for å bruke tillatelsen i annet EØS-land.

Det er i EU ikke tatt noe initiativ til felles retningslinjer for hvem som skal få tildelt parkeringstillatelser for forflytningshemmede og hvilke fordeler slike tillatelser skal medføre.

§ 5 *Tilbakekalling*

"Kommunen kan trekke tilbake gitt parkeringstillatelse ved misbruk eller ved endrede forhold som gjør at kravene i § 2 ikke lenger er tilfredsstillt.

Den som har fått parkeringstillatelse etter denne forskrift, har plikt til å underrette kommunen om endrede forhold som kan ha betydning for tillatelsen.

Vedtak om tilbakekalling kan påklages etter reglene om i klage i § 2."

Når det gjelder tilbakekalling av gitt parkeringstillatelse, bør første gangs tilbakekalling skje for maksimum 6 måneder. Dersom tilbakekalling skjer flere ganger, bør dette hver gang skje for maksimum 2 år.

§ 6 *Overgangsbestemmelser*

"Tillatelser gitt i medhold av tidligere forskrift av 21. oktober 1983 om parkering for bevegelseshemmede er gyldige etter sitt innhold, men ikke utover 2 år etter denne forskrifts ikrafttredelse.

Parkeringsbevis som er utformet etter kravene i tidligere ordlyd i § 3 i denne forskrift, er etter 1. januar 2000 gyldig til bruk i Norge inntil utløpet av bevisets gyldighetstid."

Tillatelser gitt med hjemmel i forskriften av 1983 er ikke lenger gyldige, mens tillatelser gitt etter den tidligere ordlyd i § 3 i forskriften av 15. mars 1994 vil være gyldige for bruk i Norge inntil utløpsdato for beviset. Kortet vil også kunne brukes inntil utløpsdato i land utenfor EØS-området som har tiltrådt Wienkonvensjonens bestemmelser om gjensidig anerkjennelse av parkeringsbevis for forflytningshemmede.

§ 7 *Dispensasjoner fra parkeringsforbud*

"Disse forskrifter berører ikke skiltmyndighetens adgang til å gi dispensasjon fra skiltede parkeringsforbud innenfor sitt myndighetsområde etter forskrift om offentlige trafikkskilt."

Dispensasjoner gitt i henhold til ovenstående vil kun gjelde innenfor vedkommende kommune.

§ 8 *Ikrafttredelse*

"Forskriften trer i kraft 1. mai 1994.

Fra samme tidspunkt oppheves forskrift av 21. oktober 1983 om parkering for bevegelsehemmede."

Endringene i § 2 som ble vedtatt 31. mai 1996, trådte i kraft 1. juli 1996. Søknader som ferdigbehandles etter 1. juli 1996, skal behandles i overensstemmelse med disse endringene. Endringene som ble vedtatt 17. november 1999 trer i kraft 1. januar 2000.

Administrative og økonomiske konsekvenser

Endringen av 17. november 1999:

Parkeringstillatelse utstedes av den enkelte kommune. Det antas ikke å være særlige utgifter forbundet med endringer i kortets utseende. Utstedelse av en oversikt over parkeringsrettigheter i Europa for forflytningshemmede antas heller ikke å være forbundet med særlige kostnader.

Som ren informasjon i forhold til kostnader nevnes følgende:

Ifølge opplysninger våren 1998 fra Sem & Stenersen Prokom AS, som var et av de firma som tilbød de tidligere kortene for parkeringstillatelse for forflytningshemmede, ble dette gjort til en pris på kr 32 pr kort inklusiv laminering og utsending til den som fikk tillatelsen. Firmaet tilbød også kommunene pakker på 100 kort til kr 225 som kommunene selv eventuelt kunne laminere. Når det gjelder Strømmen Snartrykk AS, som er det andre firmaet som tilbød kort, så gjorde de det ifølge opplysninger våren 1998 til en pris på kr 26 pr kort inklusiv laminering og tilbakesending til kommunen.

Lamineringsmaskin koster et sted mellom kr 1 800 og kr 3 200. Når en først har en slik maskin, vil hvert ferdiglaminert kort komme på ca kr 5, dvs kostnad for kort og folie.

Den som får tillatelsen skal ikke betale noe for selve kortet. Det er den enkelte kommune som betaler for utstedelsen. Det at kortene kreves laminert, medfører en øket pliktig utgift for kommunene, men denne kan for enkelte kommuner reduseres ved at de enten selv eller hos f.eks større nabokommune foretar lamineringen. I en del små kommuner utstedes det få eller ingen parkeringstillatelser, slik at merutgiftene her blir minimale i forhold til i dag. En rekke kommuner utsteder allerede i dag laminerte kort.

Generelt mht forskriften:

Forskriften vil, i forhold til forskriften av 1983, medføre at kommunene må foreta skjønnsmessig vurdering av alle søknader om parkeringstillatelse for forflytningshemmet. Tillatelser skal ikke kunne utstedes automatisk på grunnlag av legeerklæring. Kommunen må alltid vurdere forflytningsevnen som er angitt i legeerklæringen sammen med søkerens oppgitte behov for parkeringslettelse. Legen skal kun vurdere forflytningsevnen til pasienten.

En antar at på sikt vil skjønnsmessig vurdering av alle søknader ikke medføre vesentlig merarbeid for dem som behandler søknadene. Det vil imidlertid i en overgangsperiode kunne bli økt antall klager fra dem som tidligere har hatt parkeringstillatelse fordi de mottok støtte til bil fra folketrygden.

Det var i 1994 ca. 10 000 biler (beregninger gjort av Rikstrygdeverket) som det var gitt støtte til kjøp av via folketrygden. I og med at "forflytningstvanger" i forskrift om stønad til bil m.v. omfatter langt mer enn "store tvanger med å bevege seg over noen lengde", vil antall saker som skal behandles etter forskrift om parkeringstillatelse for forflytningshemmede, være langt færre enn det antall som får støtte til kjøp av bil via folketrygden. Dersom halvparten av de sistnevnte har store vanskeligheter med å bevege seg over noen lengde, vil det kunne være overkommelig for kommunen å behandle disse i tillegg til de sakene som ble behandlet etter § 2 (vurdering av gangevne) i forskriften av 1983.

En håper imidlertid at utformingen av kriteriene for å kunne få parkeringstillatelse, vil gi søkerne mer informasjon mht hvem som skal kunne få slike tillatelser.

Det er viktig at saksbehandlere i førsteinstans og medlemmer i klageinstansen setter seg skikkelig inn i forskriften med kommentarer før de tar søknader til behandling. Innhentet tallmateriale viser dessverre at altfor mange kommuner tar for lett på dette arbeidet.

Dette medfører både for mild og for streng behandling i forhold til forskriftens intensjon, og begge deler vil oppfattes som urettferdig i forhold til dem som har særlig behov for parkeringstillatelse. For tettsteder kan det være et problem dersom nabokommune (bostedskommune) ikke gjennomfører den nødvendige behovsvurderingen ved behandling av søknader, da tettstedet i realiteten kan være hovedbruksområde for tillatelsen. Forskriften er ikke til hinder for at kommuner som ønsker det kan inngå samarbeid.

Vedlegg: Forslag til søknadsskjema
Forslag til legeerklæring
Eget eksemplar av forskriften
Forslag til kort informasjonsskriv fra kommunen
EØS-modell for parkeringstillatelse på bokmål
EØS-modell for parkeringstillatelse på nynorsk

Forslag til:**SØKNAD OM PARKERINGSTILLATELSE FOR FORFLYTNINGSHEMMEDE**

jfr Samferdselsdepartementets forskrift 15. mars 1994 nr. 222 om parkering for forflytningshemmede, endret 31. mai 1996 og 17. november 1999.

Søkeren

Navn:..... Født:.....

Adr (vei/gate, nr):.....

Postnr:..... Poststed:..... Tlf:.....

Adr. arbeidssted (vei/gate nr):.....

Motorvognen

Kjennemerke: Eier de motorvognen: Kjører De motorvognen selv:

..... JA:.....NEI:..... JA:.....NEI:.....

Evt. når søkte De sist om tillatelse:.....

Hvorfor har De særlig behov for parkeringslettelse (evt legg ved eget ark):

.....
.....
.....
.....
.....

Steder og/eller situasjoner hvor De har særlig behov for parkeringslette (jfr forskriftens § 2):

Bosted, adresse.....

Arbeid, adresse.....

Andre aktiviteter:.....

.....
.....
.....
.....

Er det behov for å bruke tillatelsen i annet EØS-land?: JA: .... NEI: ....

.....
sted/dato søkerens underskrift

NB! Søknaden vil bli returnert hvis nødvendige opplysninger ikke er gitt.

Vedlegg: LEGEERKLÆRING

Forslag til:**LEGEERKLÆRING**

Vedlegg til: Søknad om parkeringstillatelse for forflytningshemmede, jfr Samferdselsdepartementets forskrift 15. mars 1994 nr. 222 om parkering for forflytningshemmede, endret 31. mai 1996 og 17. november 1999.

Pasientens navn:..... Født:.....
Adresse:.....
Postnr:..... Poststed:.....

Det er pasientens manglende evne til å ta seg fram og tilbake til parkeringsplass som er det medisinske grunnlag for pasientens rett til parkeringstillatelse. Først og fremst er det spørsmål om lidelser i underekstremitetene, men lunge-, hjerte- og nevrologiske lidelser m.m. kan og være avgjørende for tillatelsen. Problemer med å bære er ikke en omstendighet som i seg selv er grunnlag for parkeringstillatelse.

Dersom pasienten er fører av bil, må legen ha vurdert om pasienten fortsatt bør ha førerkort (jfr Helsedirektoratets forskrift av 13. juli 1984).

Legeerklæringen er ikke det eneste grunnlag for vurderingen av om pasienten bør få utstedt parkeringstillatelse. Pasienten må selv i egen søknad også gjøre rede for forhold som medfører særlig behov for parkeringslettelse.

1) årsak til forflytningshemming (på norsk):

.....
.....

2) Hvorfor kan pasienten sies å ha behov for parkeringslettelse som følge av forflytningshemmingen: .....

.....

3) Bruker pasienten: Rullestol: ..... Krykker: ..... Stokk: .....

4) Pasientens gangdistanse:uten hjelpemiddel: .... meter med hjelpemiddel: .... meter

5) I hvilken grad vil den generelle tilstand forverres ved stadig å gå denne distansen:

.....

6) Eventuelle andre forhold (f.eks behov for tilsyn til enhver tid i forbindelse med at søkeren er passasjer i bil, bilfører uten hender):

.....
.....

7) Prognose mht forhold som er årsak til forflytningshemming:

.....

.....
sted/dato

.....
legens underskrift og stempel

Forskrift om parkering for forflytningshemmede

Fastsatt av Samferdselsdepartementet 15. mars 1994 med hjemmel i lov 18. juni 1965 nr. 4 om vegtrafikk §§ 5 og 8. Jf. EØS-avtalen vedlegg XIII nr. 90 (Rådsrekommendasjon 98/376/EF). Endret 31. mai 1996 og 17. november 1999.

§ 1 *Vilkår for parkering*

Parkeringstillatelse for forflytningshemmede gir, i samband med transport av den som har fått tillatelsen, adgang til å parkere kjøretøy i hele landet:

- a) på reserverte parkeringsplasser for bevegelseshemmede angitt ved offentlige trafikkskilt.
- b) på parkeringsplasser som er avgiftsbelagte etter forskrift av 1. oktober 1993 nr 921 om offentlig parkeringsregulering og parkeringsgebyr, uten at avgift betales og utover fastsatt lengste parkeringstid.
- c) utover lengste tillatte parkeringstid hvor slik tid er fastsatt ved offentlig trafikkskilt. Dette gjelder likevel ikke dersom det også for bevegelseshemmede er fastsatt lengste tillatte parkeringstid.
- d) på steder der det er innført boligsoneparkering.

§ 2 *Vilkår for parkeringstillatelse*

Bostedskommunen gir etter søknad parkeringstillatelse for forflytningshemmet til:

- a) fører av motorvogn som har særlig behov for parkeringslettelse i samband med bosted, arbeid og/eller annen aktivitet fordi vedkommende ikke kan gå eller har store vansker med å bevege seg over noen lengde.
- b) passasjer som har særlig behov for parkeringslettelse i samband med bosted, arbeid og/eller annen aktivitet fordi vedkommende ikke kan gå eller har store vansker med å bevege seg over noen lengde.
- c) (opphevet 1. januar 2000)
- d) (opphevet 1. januar 2000)

Søknader skal vedlegges legeattest.

Avslag på søknad om parkeringstillatelse kan påklages til kommunestyret eller særskilt klagenemnd oppnevnt av dette. Vegdirektoratet er likevel klageinstans når vedtak om avslag er truffet i kommunestyret.

§ 3 *Parkeringsbevis*

Bevis for parkeringstillatelse skal med følgende tilpasninger etter 1. januar 2000 tilfredsstille kravene som er fastsatt i bilaget til Rådsrekommendasjon 98/376/EF:

- Kortets serienummer skal inneholde 11 sifre og en bokstav. Serienummerets første fire sifre skal identifisere kommunen som har utstedt kortet, de fem neste sifre er kortets nummer og de to siste sifre skal angi fødselsåret til innehaveren av kortet. Bokstaven skal angi innehaverens kjønn ved hjelp av M for mann eller F for kvinne.
- Hvit N som bakgrunn skal omgis av hvit ellipse og kortet skal betegnes som EØS-modell.

Tillatelsen skal gis av kommunen for begrenset tid, maksimalt 5 år, men ikke for mindre enn 2 år. Ved periodiske behov kan det likevel gis tillatelse for kortere tid.

Navn og bilde av den forflytningshemmede er plassert på bevisets bakside.

Parkeringsbeviset skal ved parkering plasseres med forsiden godt synlig bak frontruten. Beviset skal forevises ved kontroll.

§ 4 *Utlending i Norge / kjøring i utlandet*

Utlending som i hjemlandet er gitt parkeringstillatelse for forflytningshemmede, kan parkere som nevnt i § 1.

Som bevis for slike parkeringslettelser skal godtas tillatelse som inneholder det inter-nasjonale symbolet for funksjonshemmede og som inneholder navn på den berettigede eller kjennemerket for kjøretøyet.

Bevis utstedt etter § 3 har gyldighet i utlandet i den utstrekning det enkelte land fastsetter.

§ 5 *Tilbakekalling*

Kommunen kan trekke tilbake gitt parkeringstillatelse ved misbruk eller ved endrede forhold som gjør at kravene i § 2 ikke lenger er tilfredsstillt.

Den som har fått parkeringstillatelse etter denne forskrift, har plikt til å underrette kommunen om endrede forhold som kan ha betydning for tillatelsen.

Vedtak om tilbakekalling kan påklages etter reglene om i klage i § 2.

§ 6 *Overgangsbestemmelser*

Tillatelser gitt i medhold av tidligere forskrift av 21. oktober 1983 om parkering for bevegelseshemmede er gyldige etter sitt innhold, men ikke utover 2 år etter denne forskrifts ikrafttredelse.

Parkeringsbevis som er utformet etter kravene i tidligere ordlyd i § 3 i denne forskrift, er etter 1. januar 2000 gyldig til bruk i Norge inntil utløpet av bevisets gyldighetstid.

§ 7 *Dispensasjoner fra parkeringsforbud*

Disse forskrifter berører ikke skiltmyndighetens adgang til å gi dispensasjon fra skiltede parkeringsforbud innenfor sitt myndighetsområde etter forskrift om offentlige trafikkskilt.

§ 8 *Ikrafttredelse*

Forskriften trer i kraft 1. mai 1994.

Fra samme tidspunkt oppheves forskrift av 21. oktober 1983 om parkering for bevegelseshemmede.

(Forslag til orientering til mulig søker.)

Etatens navn
og adresse

ORIENTERING VEDRØRENDE FORSKRIFT OM PARKERING FOR FORFLYTNINGSHEMMEDE

Samferdselsdepartementet har fastsatt særskilte bestemmelser om parkering for forflytningshemmede, se forskrift av 15. mars 1994 nr. 222 om parkering for forflytningshemmede.

Vi vil spesielt påpeke følgende:

1. Parkeringstillatelsen er ment som hjelpemiddel for personer som på grunn av vesentlig nedsatt forflytningsevne har et særlig behov for parkeringslettelse på ett eller flere konkrete steder. Parkeringstillatelsen er ikke ment som en økonomisk støtteordning. Det at det gis økonomiske fordeler (f.eks. gratis parkering på offentlig avgiftsbelagte plasser og gratis passering i bomringer) til personer som får utstedt parkeringstillatelse, er noe som ikke skal påvirke behandlingen av søknaden.
2. Legeerklæringen er kun det medisinske grunnlaget for å vurdere behovet for parkeringstillatelse. Det er i selve søknaden at De må få fram opplysninger som tilsier at De har et særlig behov for parkeringslettelse. I søknadsskjemaet er det tatt inn ulike forhold som vi ønsker svar på. Søknader kan først behandles når vi får fullstendige opplysninger om Deres særlige behov for parkeringslettelse.

Vennlig hilsen

Etatens navn